

att Riksdagen må besluta uppflyttning af lägre elementarläroverket i staden Ystad till fullständigt högre elementarläroverk på så väl den lärda som reala linien, samt anslå de medel, hvilka, för en ökad lärarepersonal derstädes, komma att erfordras.

För bifall till denna förnyade hemställan tala ytterligare följande förhållanden:

1:o. att ynglingarnes antal vid ifrågavarande läroverk vidare stigit. Det utgjordes under förliden hösttermin af icke mindre än 130 enligt bilagde katalog, oaktadt nödtvånget att hvarje år derifrån dimittera till stiftets högre, men öfverfyllda läroverk.

2:o. att staden och orten visat ytterligare intresse för läroverkets uppflyttning, då principalerna uti stadens sparbank enligt 5 § i närlagda protokoll den 3 Maj sistlidne år afsatt och förbundet sig fortfarande afsätta minst 4,000 R:dr R:mt af bankens årliga vinst till fond för bestridande af kostnaderna för blifvande byggnader till, som orden lyda, "ett väl ordnad elementarläroverk här i staden".

3:o. att nu befintliga läroverks-lokaler under nästlidet år blifvit så utvidgad, att om, såsom länge skett och fortfarande sker uti grannstäderna Malmö och Lund, ett eller några läsrum förhyras utom densamma, tillräckligt utrymme för ett högre elementarläroverk icke saknas.

Om remiss till Stats-Utskottet anhålles.

Stockholm den 27 Januari 1869.

S. Trägårdh.

N:o 213.

Af Herr **Anders Nilsson** från Malmöhus län: *Om upphäfvande af Kongl. Förordningen den 21 Mars 1844, angående förbud mot lotteri-inrättningar.*

Vid sista riksdag väckte jag förslag om sådan ändring i Kongl. Förordningen den 21 Mars 1844, att lotterier äfven här i landet må kunna inrättas, under

vilkor att Konungens Befallningshafvande pröfvat, om garantier finnas för lotteri-företaget.

Mot detta mitt förslag anmärktes af Lag-Utskottet hufvudsakligen, att, då utgången af ett lotterispel uteslutande beror på slumpen, vore detta spel lika äfventyrligt, som hvilket annat spel som helst; att hoppet om en betydlig vinst ofta förledde obemedlade att på lotterispel uppoffra hvad som vore nödvändigt till fyllande af egna och familjens angelägnaste behof; samt att det äfven vore ur synpunkten af samhällets sedliga uppgift som lotterispel blifvit förbjudet.

Jag vill icke fästa alltför stor vikt vid Utskottets yttrande derom, att utgången af lotterispel uteslutande beror på slumpen. Tror man att slumpen uteslutande reglerar spelets gång, så är svårt att beräkna gränserna för slumpens herravälde, ty hvarför skulle detta vara inskränkt till spel? Äfven de klokast uppgjorda planer kunna genom omständigheter, som ingen menskelig vishet kunnat förutse, tillintetgöras. Sker sådant också genom slumpens inverkan? För min del vill jag gerna i händelsernas gång, i det största som det minsta, se verkningar af en osynlig styrande magt, som är högre än den menskliga klokhetens; men om så är, hvarför skulle ej denna osynliga magt också kunna tänkas hafva sin hand med vid afgörande af spelets annars oberäkneliga utgång? Huru många aftal gifves det ej, dem lagen tillåter och skyddar, till grund för hvilka ligger blott möjligheten att en händelse kan inträffa, men om hvilken ingen kan på förhand beräkna, huruvida den verkligen kommer att ske. Så till exempel tillåter lagen 2 personer att aftala, att den, som öfverlefver den andre, skall ärfva den först döde. Vore lagstiftaren konsekvent, skulle sådana aftal förbjudas, ty man kan ej på förhand beräkna utgången af detta aftal. Man skulle vidare kunna säga, att försäkringsbolag mot eldfara också hvilat på hoppet om lyckliga tillfälligheter, ty om alla de byggnader, som försäkras, uppbrunno, skulle försäkringsbolaget ruineras. Inträffa åter inga eldsvådor, erbjuder ett brandförsäkringsbolag "möjligheten af en jemnförelsevis högre vinst", för att begagna Utskottets ord om lotterispel

Hvad angår den omständighet, att hoppet om en lycklig vinst skulle förleda den obemedlade att på lotterispel offra hvad som vore oundgängligt till lifvets uppehälle, så har någon lagstiftning ännu aldrig kunnat hindra den, som vill förstöra sin egendom, derifrån. Ett sådant förmynderskap är från statens sida både oberättigadt och overkställbart. Det är ju handlingens egenskap af frivillighet, som bestämmer hennes sedliga värde. Tag bort alla frestelser, alla möjligheter för menniskan att afvika från det rättas väg, och menniskan blifver en blott maskin. Hennes dygd blir då en naturdrift, icke ett genom begärens kufvande vunnet herravälde öfver sig sjelf. Dessutom är frestelsen, att den fattige skall genom lotterispel ruinera sig, mindre än vid något annat tillfälle, då vaksamhet mot begären erfordras, enär den tid, som förflyter mellan hvarje dragning, lemnar rum för eftertanken, innan en ny insats göres.

Jag har i det föregående redan bemött det skäl, som anföres mot lotterispel, hemtadt ur samhällets pligt att värna sedligheten. Den, som spelar i förlitande på slumpens gunst, handlar visserligen osedligt, men då är nästan hvarje annan handling, han företager, osedlig, ty tror han på slumpen i ett, måste han, om han är konsekvent, tro derpå i allt, enär hvarje handlande hvilar på ett hopp, som lika väl kan svika som förverkligas. Den åter, som äfven i spelets växlingar ser den styrande hand, utan hvilken den menliga klokheten intet förmår uträtta, han företager utan tvifvel en sedlig handling, äfven då han spelar lotterispel.

Om således inga hållbara skäl kunna anföras mot lotterispel, så kunna deremot viktiga skäl anföras mot förbudet deraf. Man kan ju ej hindra Sveriges innevägnare att spela på utländska lotterier. De Hamburgska och Danska lotterierna draga betydligt kapital ur landet. Hvertill tjenar då ett förbud, som ej kan i allo tillämpas, om ej att sprida förakt äfven för andra lagar, som böra efterleivas? Eller huru skall man förstå att hvad som är tillåtet på Seeland är ett brott några mil derifrån i Skåne? Hufvudskalet mot lotterierna är den förvillelse, att lotterispel i och för sig är osedligt. Det är det visst icke. Det är blott då osedligt, när det sker i beräkning på slumpen, utan all tanke på en ledande försyn, som ju kan begagna detta medel, såsom lättare än något annat, att gynna den, som förtjenar dess gunst, eller ock såsom medel till något annat för oss oberäkneligt ändamål.

Jag föranlåtes därför att nu föreslå,
att Kongl. Förordningen den 21 Mars 1844, angående förbud
mot lotteri-inrättningar, måtte helt och hållet upphävas.

Stockholm den 27 Januari 1869.

Anders Nilsson
från Malmöhus län.